N^er 189. ROK 1834. WTOREK 19 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne Złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Heleny Szwed.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Bolesław błog.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE

Barometr zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Reaumura	Therm. suchy	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
7	27" 4"051	+ 15°,8	5°,69	Zaden	Pochmurno	Mgła
18. 12	3, 888	21, 0	6, 21	Pn. Wschodni słaby	Chmury	
3	3, 459	21, 4	6, 26	Zaden	Pochmurno	Deszcz
9	3, 479	+ 16, 4	6, 28	Północny słaby	Pogoda z Chmurami	

Część Polityczna.

WIADOMOŚCI Z OSTATNIEY POCZTY.

Warszawa 12 *Sierpnia*. N. Pan raczył przeznaczyć, JP. Karolowi Rassumowskiemu byłemu burmistrzowi miasta Piotrkowa, pensyi emerytalney, oprócz dawniey przeznaczonych złp. 1200, przez wzgląd na wierność i poświęcenie się jego dla prawey władzy w ciągu ostatniey rewolucyi, dodatek złp. 800 rocznie i do śmierci.

Cena okowity znacznie się podniosła; a ceny zboża nawet nowego zbioru niespadają, również i siana.

Wczoray o godzinie pierwszey z południa, spadł deszcz ulewny i zwilżył spieczoną ziemię; piorunów uderzyło kilka, lecz nieszkodliwie. Barometr znowu się podnosi.

Kancellarya rady administracyjney wzywa osoby, które podawszy swe supliki do podnóżka tronu JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, oraz rady administracyjney, nie wyraziły mieysca swego zamieszkania, i z tego powodu rezolucye na nie zapadłe, zalegają, a nadto, z powodu niedokładnego wskazania, zamieszkania lub zmienienia takowego po podaniu prośby, rezolucye wyszłe, z poczty zwrócone, również zalegają; ażeby w celu odebrania takowych, zamieszkali na prowincyi, zgłosiły się do rzeczoney kancellaryi na piśmie *franco* z wskazaniem dokładnem zamieszkania, to jest: wyrażając województwo lub obwód, w którym zamieszkują; obecni zaś w stolicy aby po odebranie takowych osobiście zglosili się. (Nawiska takowych osób i numera rezolucyi, są umieszczone w wczorayszym dzienniku powszechnym.)

Wyjątek z opisu uroczystości w Peterhofie w doroczne święto urodzin N. Cesarzowey i Królowey Alexandry, dnia 13 z. m. Autor obszernie opisuje przepyszne i zadziwiające ogrody Peterhofu a daley o festynie tak pisze: »Spędziwszy parę godzin na obchodzeniu wszystkich tych osobliwości, zatrzymałem się u lewego skrzydła głównego gmachu, gdzie niezliczone mnóstwo cieszyło się widokiem NN. Państwa. Cesarz nasz, w paradnym szkarłatnym mundurze, pułku kawalergardów Cesarzowey Jmści, wspaniałym wzrostem i powagą lica, tak wielkie, tak pamiętne sprawujący wrażenie, z Nayjaśnieyszą Solenizantką, bawili się ze swojemi dziećmi. Cesarz brał je i sadzał sobie na ramieniu; Cesarzowa podniosła młodszego Syna do okna, i schylając mu główkę, kazała kłaniać się ludowi. Widok domowego szczęścia Władcy milionów, zachwycającym był nad wszelkie wyrażenie. Około 9 rozpoczęła się maskarada dworska na którą dni poprzedzających rozdano kilkanaście tysięcy biletów. Woyskowi i urzędnicy wchodzą w paradnych swoich mundurach, narzuciwszy tylko na ramiona lekkie czarne do-

mino; cywilni we frakach; kupcy nakoniec Rossyiscy w zwyczayney swojey odzieży. Scisk niezmiernie wielki, szczególniey w salach gdzie znayduje się sam Cesarz Jmć, który, z uśmiechem zadowolenia, przeprowadzał w polonezie damy, pomiędzy tysiącami gości swoich, z uszanowaniem rozstępujących się dla zostawienia Mu drogi. Każdy mógł z bliska tego wielkiego Monarchę oglądać i prawie Jego sukni dotykać. O zmroku wystrzał puszczonéy racy dał hasło do zapalenia lamp, i w mgnieniu oka cały ogród dolny zajaśniał milionami świateł. Naybardziey zachwycającym był widok kanału wiodącego do morza z pałacowéy terassy. Na samym jego końcu, śród olbrzymiéy gwiazdy, jaśiała cyfra N. Pani; po obu stronach kanału ciągnęły się wysokie piramidy i girlandy, których blask, odbijający się w wodzie i łamiący się w kroplach olbrzymiego wodorzutu *Samsona* i innych fontann, zdawał się prawdziwém morzem światła. Inne ulice ogrodu, niemniéy kosztownie oświecone, przedstawiały widok nieprzeyrzanych okiem, ognistych szpalerów. Muzyka, powszechna wesołość, ruch nayrozlicznieyszych stanów i strojów mnóstwa, nadewszystko zaś widok NN. Państwa przejeżdżających się w długich, odkrytych, umyślnie do téy potrzeby urządzonych powozach, dokonywał zachwycenie zgromadzonego ludu. W pierwszych powozach, jechali Cesarstwo Jchmość oboje, z xiążęciem następcą tronu Pruskim i jego małżonką. Następca tronu naszego, Wielcy Xiążęta i Wielkie Xiężniczki z xiążęciem niderlandzkim, za niemi członkowie ciała dyplomatycznego, dygnitarze dworu i znacznieysi woyskowi i cywilni urzędnicy. Obecność tylu razem zgromadzonych członków rodziny panującey w Rossyi, Prusiech i Holandyi, otoczonych gronem wszystkiego co się przy sterze rządu naszego znayduje, wszystkiego co tylko znakomitszém jest w woyskowey i cywilney administracyi ogromnego naszego kraju, razem na kilku szczupłych pojazdach zebranego, nieopisane sprawiało wrażenie. Piękny też nader widok przedstawiał oddział Czerkiesów, z drócianemi siatkami na głowie i twarzy i we wschodnich swoich strojach, jadący, jako straż honorowa, za powozami N. Rodziny Cesarskiey. Pomimo nadzwyczaynego zjazdu, w całém tém zgromadzeniu panował naywiększy porządek. W całym ogrodzie niewidać było 20 urzędników policyjnych, ktorzy znaydowali się tylko przy pojazdach, dla porządku w ich rozbieraniu. Obowiązek wojennego gubernatora Peterhofu, sprawował na ten dzień sam wielki xże Michał, i z nielicznym orszakiem przejeżdżał się po szpalerach. Całey illuminacyi sprzyjała naypięknieysza pogoda. Wiatr nie zgasił ani jedney lampy, i tyle go tylko zdaje się było, ile potrzeba do unoszenia dymu. *(K. W.)*

Madryt 25 *Lipca.* Mowa, którą królowa rejentka zagaiła kortezy na dniu wczorayszym, jest następującey osnowy: »Sławni procerowie i Panowie deputowani królestwa! Widząc się pośród WPanów, przygotowana do wykonania jako królowa rejentka przysięgi, wymaganey prawem zasadniczém królestwa, uznaję pierwszą serca mego potrzebą, wynurzyć WPanom uczucia jakiemi jest ożywione, i wdzięczność opatrzności za spełnienie życzeń naszych. Połączyć ściśle tron córki mojéy z prawami narodu przez nadanie oboygu dawnych tego królestwa instytucyi, które jego pomyślność i sławę na tak wysokim postawiły stopniu; oto jest cel szlachetny jaki sobie zamierzyłam, cel względem którego nie możecie WPanowie mieć lepszego dowodu nad ten, żeście się zgromadzili w tych murach. — Mimo zadowolenia, jakiego ztąd doznaję, jest mi przecież bolesno, że to wielkie zdarzenie ma mieysce śród klęski dotykającey niektóre prowincye państwa i szerzącey zniszczenia swoje aż pośród murów tey stolicy. Ale więcey, jeżeli to bydź może, boleje nad tém, że musiałam bydź świadkiem, jak ludzie złośliwi korzystali z przestrachu zdziałanego raptowném zjawieniem się tey plagi, która i w innych krajach do niespokoyności była powodem, ażeby popełniać bezprawia tak dalece przeciwne i obce wzniosłemu oraz szlachetnemu charakterowi ludu hiszpańskiego, a o których bez naygłębszego oburzenia pomyśleć nawet nie można. — Prawo nie zostawi bezkarnie tak wielkich przestępstw; gdybym jednak dostrzegła, że będzie potrzebne współdziałanie WPanów, ażeby zapobiedz ponowieniu scen podobnych, pod jakimbądź pozorem mogłyby mieć mieysce, z zaufaniem powołam się do niego o tyle, o ile wymagać tego będzie obrona zasad towarzyskich i utrzymanie publicznego porządku, tudzież życia i własności osób pojedynczych. — Z niemnieyszą przykrością przy-

chodzi mi także i to wynurzyć, iż pierwszym przedmiotem pod narady WPanów przełożyć się mającym, jest zachowanie się xięcia, złemi otoczonego radami, który jeszcze za życia króla brata swojego, dał dowody swych wyniosłych planów, a po śmierci mego dostoynego małżonka, usilował, za pomocą woyny domowey, wydrzéć berło jego prawéy dziedziczce. Zachowywany od czasów niepamiętnych zwyczay i prawa zasadnicze państwa, przykład podobnych wydarzeń, bezstronność, sprawiedliwość, wszystko wkłada na mnie obowiązek przedłożenia pod narady WPanów tak ważnego przedmiotu; lecz, gdybym nawet jako współubiegająca się o prawa córki mojey, chciała się wyłamać od obowiązków, tak dalece świętych, to zawsze przecież nie wypada mi zapominać, że obecna spokoyność i przyszłe losy tych królestw od wyrzeczenia wpanów zależy. Będzie one godném WPanów, a naród oczekuje na nie z spokoynością.— Nieprzestając na pobudzaniu do buntu w samém królestwie, podniecał ten xiąże, ogień woyny domowéy także w sąsiedniém państwie, i groził sam zbroynem wkroczeniem w granice Hiszpanii. Śród takich okoliczności wskazywała konieczność własney obrony, użycie sprężystych środków, jakich wymagała zarówno sprawiedliwość, polityka i honor narodowy. Woysko hiszpańskie wkroczyło do Portugalii, nie dla tego ażeby cudzą niepodległość napastować, lecz w obronie praw własnych; i po upływie dni niewielu położono kres walce; obadwa xiążęta którzy swoją obecnością półwysep niepokoili, uyrzeli się z granic jego wypartemi. Jestto świéży przykład skarcenia, z którego można brać miarę o powodzeniu niemniéy szalonego przedsięwzięcia. — W chwili w któréy była na ukończeniu sprawa Portugalii, zawarto w Londynie uroczysty traktat, będący naywiększéy wagi nietylko dla spokoyności tych królestw, ale oraz dla spokoyności i pokoju całéy Europy; w tym względzie przychodzi mi to z przyjemnością, gdy mogę objawić przyjacielską przychylność, któréy odbieram nieustające dowody od dostoynych sprzymierzeńców moich, króla Francuzów i króla W. Brytanii i Irlandyi, jak niemniéy owe dobre porozumienie panujące szczęśliwie pomiędzy rządem N. królowéy Jmci D. Maryi II, a rządem dostoynéy córki mojéy, albowiem węzeł łączący losy jednego i drugiego królestwa, jest tak ściśle spojony, iż możnaby powiedzieć, że pracując w rzeczy swéy własnéy, wywiera się działanie na wspólną obronę. — Inne rozmaite mocarstwa oprócz wspomnianych, wznowiły już bezwarunkowo polityczne stosónki swoje z rządem hiszpańskim, od czasu wstąpienia na tron dostoynéy córki mojéy; podobnież i ja z mojéy strony, uznałam niektóre nowe kraje, jużto, że znalazłam to za stósowne z prawidłami rozsądnéy polityki, jużto że nie chciałam w niczém tamować żeglugi i handlu mieszkańcom tych królestw, ani zrządzać dla nich naymnieyszego uszczerbku. — Życzyćby należało, ażeby wszystkie rządy tym samym trybem odpowiadały życzliwemu sposobowi myślenia gabinetu hiszpańskiego; a lubo żaden z nich nie okazał zamiaru ani życzenia, aby się mieszać do zewnętrznych spraw naszych, przecież niektóre z nich wstrzymały się dotąd z uznaniem dostoynéy córki mojéy królową Hiszpańską. Prawa krajowe wyniosły ją na tron; powszechna wola narodu utrzymuje ją na nim; rozsądek i czas oddadzą utrzymanéy zasadzie prawości, hołd jaki jéy należy. — Obraz, jaki przedstawiają wewnętrzne stósunki królestwa, nie jest bynaymniéy tak pochlebny, jakiegoby sobie patryotyzm WPanów życzył; ale pomimo przeszkód, zrządzanych przez stan insurekcyiny niektórych prowincyi królestwa, przez obawę w kilku innych, przez niedostatek skarbu i przez plagę która dotknęła wielką część królestwa, umiano w tak krytycznym stanie ulżyć złemu, zaprowadzić razem zbawienne reformy, urzeczywistnić w tak krótkim czasie zwołanie kortezów, pokonać wszędzie buntownicze bandy, wzmocnić woysko, i w sąsiedniem królestwie wziętość oręża naszego podwyższyć; wreszcie odwaga i gorliwość narodu usunęły żądania ciężkich ofiar od ludu, ażeby stawić czoło tylu ważnym a zarazem gwałtownym potrzebom. — Wierność woyska, jego wytrwałość i odwaga, przez co nabyło niezaprzeczonego prawa do życzliwości mojéy, wymaga po WPanach, abyście mnie wspierali w udoskonaleniu tak ważnéy gałęzi służby krajowéy w ten sposób, iżby dobro i korzyść walecznych obrońców tronu i oyczyzny, pogodzić z teraźnieyszym stanem narodu i z potrzebami skarbu publicznego. — W tym celu, oprócz zobowiązań jakie rząd ma do wypełnienia, będą WPanom przedłożone

zasilne źródła na których polega, oraz nadzwyczayne środki kredytu, do których w tey chwili uciekać się musi, z powodu dawnieyszych strat i niedoborów, już to z przyczyny okoliczności teraźnieyszych, już to dla tego, ażeby ciężarów ludu nie pomnażać. Że jednak ucieczka do środków nadzwyczaynych jest sama przez się niebezpieczna, a nawet byłoby niepodobieństwem często tak czynić, zatém będzie usilnością rządu, ażeby przez dobrze kierowany zarząd, przez roztropne i ściśle oszczędności, przez jawność oraz przybranie kortezów do ocenienia budżetu wydatków i nałożyć się mających podatków, stanąć jak nayprędzey u pożądanego celu, i zaprowadzić równowagę między zwykłemi zasobami narodu, a potrzebami jego. Ta nadzieja jest tém więcey uzasadniona, że pociągnie za sobą uporządkowanie całego długu zagranicznego oraz ulepszenie długu naszego wewnętrznego i stopniowe tychże umorzenie, zastosowane do teraźnieyszych środków naszych, ułatwione rozumną wstrzemięźliwością i głęboką rozwagą, wsparte nareszcie na jawności i rzetelności, które mają bydź zasadą rządu mojego. — Ministrowie moi zawiadomią WPanów o reformach zaprowadzonych w rozmaitych gałęziach administracyi; podział kraju, odłączenie i odgraniczenie władzy administracyiney od sądowey, zniesienie dawnieyszych rad i zaprowadzenie nowych trybunałów na korzyść niektórych prowincyi, usunięcie licznych przeszkód utrudniających rozwinięcie ogólney zamożności, ulżenia poczynione ludowi w rozmaitych uciążliwych podatkach i inne przedsięwzięte już ulepszenia, przekonają WPanów o usiłowaniach moich, a narodowi przedstawią naypochlebnieysze nadzieje. Nie będzie wszakże tajemnicą dla mądrości i światła WPanów, że trudno jest zaradzić w ciągu kilku miesięcy zadawnionym od wieków niedogodnościom, i że nieraz szczera chęć człowieka aby dopomódz czasowi w rzeczach jego tylko dziełem będących, sprawiła właśnie niepowodzenie przedsięwzięcia i los narodów na niebezpieczeństwo podała. — Już statut królewski położył kamień węgielny; do was należy teraz zacni procerowie i deputowani królestwa przyczynienie się, aby gmach był wzniesiony foremnie i w zgodności będącey rękoymią jego bytu trwałego. — Co się mnie dotycze, znaydziecie mnie zawsze gotową, we wszystkiém cokolwiek do pomyślności i szczęścia Hiszpanii przyłożyć się może; wszakże i w tym krótkim przeciągu czasu, kiedy z woli mojego dostoynego małżonka, nayważszą władzę tymczasowie sprawowałam, dowiodłam jakie są moje zamiary i życzenia, jako to: zatrzeć w niepamięci ślady minięty ch dolegliwości, oznaczyć dla czasu obecnego potrzebnieysze zmiany, a dalsze ulepszenia przezornie dla przyszłości przygotować. Bez względu, jakie przeszkody w trudnym zawodzie moim napotykać mi przyidzie, mam nadzieję, że je pokonam przy łasce Niebios, polegając na waszey usilności i na pomocy narodu. Ażeby szczęście i sławę jego za szczęście i sławę własną uważać, dosyć jest dla mnie, gdy pomnę, iż jestem matką Izabelli II i wnuczką Karola III.»

(*G. W.*)

Nauplija 15 *Czerwca.* Przez postanowienie królewskie zaprowadzony został medal na pamiątkę, który otrzymać mają wszyscy officerowie, podofficerowie i żołnierze, którzy walczyli za niepodległość Grecyi. Z jedney strony jest krzyż grecki, z drugiey słowa: *»Otton I., Król Grecyi, walecznym obrońcom oyczyzny.«* Wstążka do medalu tego, niebieska. Medale zaś same są dla officerów ze srebra, dla podofficerów z bronzu, a dla prostych żołnierzy z żelaza. Ozdobieni tym medalem mają następujące prawa: Przy wyborach gminnych wstępują do zgromadzenia wyborczego przed naywyższymi kontrybuentami; wolno im, bez szczególnego pozwolenia policyjnego, nosić broń; w czasie uroczystości gminnych zaymują mieysce bezpośrednio po władzach gminnych; z resztą są uwolnieni od wszelkich rozpisanych osobistych usług, dla ogólnych potrzeb krajowych lub instytucyi rządowych.

Inne rozporządzenie królewskie zaprowadza pensye dla inwalidów, oraz wdów i sierot po woyskowych, którzy w walce za niepodległość Grecyi zginęli na pobojowisku. Etat tych pensyi ma się zaczynać od d. 20 Stycznia 1833; od tego więc czasu zostaną zaległości teraz zaraz wypłacone. Powyższe 2 postanowienia sprawiły tu powszechną radość, a naród przyjął z wdzięcznością dobroczynne ustawy. W krótce ma bydź ogłoszone rozporządzenie (jest już w druku), udzielające grunta wszystkim woyskowym, którzy walczyli za niepodległość Grecyi. Przez to zostaną żądania Polikarów zaspokojone w sposobie bardziey użytecznym a oraz naystósownieyszym

(*G. P.*)